

بانوی کرامت

آشنایی با شخصیت حضرت فاطمه معصومه علیها السلام
و گرامیداشت دهه کرامت

بسم الله الرحمن الرحيم

کتابخانه آستان مقدس
تاریخ: ۱۳۹۸/۲/۱۲
شماره: ۱۵۶۰۴۰

بانوی کرامت

آشنایی با شخصیت حضرت فاطمه معصومه
و گرامیداشت دهه کرامت

بانوی کرامت

آشنایی با شخصیت حضرت فاطمه معصومه (ع)
و گرامیداشت دهه کرامت

تهیه و تنظیم: امور فرهنگی آستانه مقدسه

ناشر: زائر - آستانه مقدسه

طراح: علی احمدی جبلی

صفحه آرایی: محمد قلی زاده

نوبت چاپ: اول - تابستان ۱۳۹۰

شمارگان: ۲۰۰۰ نسخه

کلیه حقوق محفوظ است

مرکز پخش: قم - میدان شهداء (چهار راه بیمارستان) انتشارات زائر

تلفن: ۷۷۴۲۵۱۹ ص. پ: ۳۷۱۸۵-۳۵۹۷

فهرست مطالب

آغاز سخن.....	۷
زندگی نامه حضرت فاطمه معصومه علیها السلام	۹
ابعاد شخصیتی حضرت فاطمه معصومه علیها السلام	۱۳
بعد سیاسی.....	۱۳
بعد معنوی.....	۱۵
هجرتی تاریخ ساز.....	۲۱
دوران بیماری:.....	۲۲
فضیلت زیارت.....	۲۶
راز عدم ازدواج حضرت فاطمه معصومه علیها السلام	۲۸
مجاوران حرم.....	۳۱

آغاز سخن

دهه کرامت، فرصتی مبارک است، تا به پاس
عرض ادب به ساحت نورانی حضرت رضا علیه السلام و حضرت
فاطمه معصومه علیها السلام سخن از این دو نور درخشان گفته
شود و جامعه شیعی با فضایل این دو الگوی فضیلت و
نجابت و علم و عفاف، آشناتر شود.

آن چه می خوانید، گوشه ای از فضایل کریمه
اهل بیت، دختر موسی بن جعفر علیه السلام است، بانوی
عصمت و حیا و اسوه طهارت و وفا.

حضرت فاطمه معصومه علیها السلام عصمت قم و چشمه کویر و فیض مستمر و گلشن کرامت و برکت است. مرقد نورانی او، این خطه کویری را به بوستان علم و مهد فضایل تبدیل کرده است، محبت این بانو، مغناطیسی است که هزاران دل عاشق را به سوی خود می کشد. حرم او، عاصمه تشیع است و حریمش، مطاف فرشتگان و اهل دل است.

آشنایی با زندگینامه آن حضرت، ابعاد شخصیت علمی و تقوایی او، سفرش به ایران و قم، حضور و وفاتش در این شهر مقدس، فضیلت زیارتش و مدفونین در جوارش و مطالبی است که در این جزوه می خوانید.

باشد که عرض ارادتمان به ساحتش، ادای حق او به شمار آید.

زندگی نامه حضرت فاطمه معصومه علیها السلام

فاطمه، نام مبارک و الهام گرفته از بیانات والای امام صادق علیه السلام که مقارن با بشارت به تولد ایشان فرموده بودند: «برای خداوند حرمی است به نام مکه و برای رسول خدا حرمی است به نام مدینه و برای حضرت علی علیه السلام حرمی است به نام کوفه و برای ما حرمی است به نام قم؛ که به زودی در آن بانویی از فرزندان من دفن می شود که فاطمه نامیده می شود». علاوه بر ایشان که فاطمه کبری بودند سه خواهر دیگر همنام نیز داشتند که فاطمه صغری و فاطمه وسطی و فاطمه آخری بودند.

القاب ایشان: «معصومه، طاهره، حمیده، رشیده، تقیه، نقیه، رضیه، مرضیه، عالمه آل طه، محدثه و کریمه اهل بیت» می باشد.

لقب «معصومه» را امام رضا علیه السلام به خواهر خود عطا فرمود، آن حضرت در روایتی فرمودند: «من زار المعصومة به قم کمن زارنی» (هر کس معصومه را در قم زیارت کند، مانند کسی است که مرا زیارت کرده است) ملقب شدن ایشان به این لقب آن هم از سوی امام معصوم بیان گر جایگاه والا و عظمت تقوای ایشان می باشد.

این بانوی گرامی بنابر قول مشهور در اول ذیقعه سال ۱۷۳ هجری قمری در شهر مدینه دیده به جهان گشود. پدر بزرگوار ایشان حضرت موسی بن جعفر علیه السلام، هفتمین اختر تابناک آسمان امامت و ولایت است. مادر ایشان بانویی با فضیلت با نام تکتُم بود که توسط امام کاظم علیه السلام بعد از ولادت امام رضا علیه السلام به طاهره تبدیل گردید. ایشان کنیزی بودند از مغرب زمین که

توسط امام کاظم علیه السلام خریداری شده تا چنان تربیتی در آن خاندان یابد که لیاقت مادری هشتمین امام شیعیان و حضرت فاطمه معصومه علیه السلام را پیدا نماید.

درباره جایگاه رفیع مادر حضرت فاطمه معصومه علیه السلام همین نکته بس که امام کاظم علیه السلام می فرمود: «او را جز به فرمان خدا و استناد وحی خدا نگرفتم». و آن گاه که از کیفیت آن پرسیده شد، فرمود: «جدم پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و پدرم امیرمؤمنان علیه السلام یک پیراهن به من نشان دادند که در میان آن تمثال این دختر بر آن نقش بسته شده بود و به من فرمودند: «ای موسی! این دختر، بهترین اهل روی زمین (که منظور امام رضا علیه السلام می باشد) را برای تو به دنیا خواهد آورد».

دوران عمر: به طور کلی دوران عمر با برکت ایشان را می توان به سه بخش تقسیم کرد:

— ده سال در عصر پدر در مدینه (از سال ۱۷۳ تا ۱۸۳)

— بیست و یک سال در کنار برادرش حضرت امام رضا علیه السلام در مدینه (از سال ۱۷۹ تا ۲۰۰)
— هجرت از مدینه به قم و ماجرای وفات ایشان
در جهت اتمام رسالت برادر و رساندن پیام فرهنگی —
شیعی امام رضا علیه السلام

ابعاد شخصیتی حضرت فاطمه معصومه علیه السلام

بعد سیاسی

در آن مرحله از تاریخ، حضرت فاطمه معصومه علیه السلام همان رسالتی را به عهده داشت که حضرت زینب علیه السلام بعد از ماجرای کربلا عهده‌دار آن شده بود. زیرا در آن روزگار، ظلم و خفقان دستگاه بنی عباس در همه جا سایه افکنده بود و حضرت فاطمه معصومه علیه السلام و برادرش احمد بن موسی و چند از تن از خواص دیگر، تنها شخصیت‌هایی بودند که از توطئه نظام بنی عباس آگاهی داشتند و عواقب چنین توطئه‌ای را هم پیش‌بینی می‌کردند. بدین جهت، حضرت فاطمه معصومه علیه السلام برای افشای چنین خیانتی عازم شهرهای ایران شده و به افشاگری علیه آنان پرداخت. چرا که مسیر حرکت امام رضا علیه السلام

سانسور خبری شده بود و امام را از مسیری به مرو بردند که ساکنان آن مناطق در آن زمان از دشمنان اهل بیت بودند و با وجود مأموران فراوان، امام نتوانستند حقایق و واقعیات را به صورت کامل برای مردم تبیین کنند و آنان را از گمراهی نجات دهند از این رو نیاز به تمام کننده‌ای بود که رسالت و پیام امام رضا (علیه السلام) و حرکت فرهنگی ایشان را به گوش پیروان آن حضرت برساند. در این میان تنها کسی که کاملاً آشنا به اهداف امام رضا (علیه السلام) بوده و از اوضاع سیاسی آن روزگار آگاه بود خواهر گرامی ایشان است که باید با پیمودن مسیری دیگر برای دیدار برادر این رسالت را به دوش بکشد ولی آن حضرت که می‌رفت زینب وار با سفر پر برکتش سند گویایی بر حقانیت امامت و هیران راستین و افشاگر چهره نفاق و تزویر مأمونی باشد و همانند قهرمان کربلا پیام‌آور خون سرخ برادری

باشد که این بار مزورانه به قتلگاه بنی عباس برده می‌شود، به ناگاه تقدیر الهی بر این قرار گرفت که مرقد آن بزرگوار حامی خط ولایت و امامت قرار گیرد و برای همیشه تاریخ فریادگر مبارزه با ظلم و بی عدالتی ستم پیشگان و الهام بخش پیروان راستین تشیع علوی در طول قرون و اعصار باشد که این رخداد پیش از تولد حضرت فاطمه معصومه (علیها السلام) در حدیث امام صادق (علیه السلام) درخشیده بود. که آن حضرت فرمود: در آینده فرزندی از من در قم دفن می‌شود که نام مبارکش فاطمه است.

بعد معنوی

از آن چه تا به حال گفته شد به خوبی شأن و منزلت این بانوی گرامی قابل درک است اما برای

توجه خاص به بعد معنوی ایشان به ذکر امور ذیل می‌پردازیم:

شخصیت روایی: ایشان در برخی از روایات جزء سلسله سند روایات بودند که بزرگان حدیثی همچون شیخ صدوق از ایشان روایت نقل کرده‌اند. در کتاب امالی شیخ صدوق از این بزرگوار روایت ذکر شده است و این نشان از عظمت علمی و تقوای ایشان می‌باشد.

*** زیارت نامه ایشان:** در زیارت نامه آن حضرت می‌خوانیم: **فان لك عند الله شأننا من الشأن** (در نزد خداوند مقام و منزلت بالایی داری) و **یا می‌خوانیم:** **أتقرب الى الله بحبكم و البرائة من أعداكم** (به واسطه دوستی با شما و دشمنی با دشمنانتان به خداوند تقرب می‌جویم) این اوصاف را که در زیارت نامه حضرت مشاهده می‌کنیم بیانگر این واقعیت است که

ایشان از مقامات معنوی بسیار والایی برخوردار بوده و چهره‌ای کاملاً ملکوتی است.

*** فضیلت زیارت ایشان:** در روایات زیادی پاداش زیارت آن بانوی گرامی را بهشت قرار داده‌اند که در کتب روایی این روایات موجودند.

*** مقام شفاعت:** یکی دیگر از شاخص‌های نشانگر مقام معنوی ایشان داشتن مقام شفاعتی است که خداوند به این بزرگوار عنایت فرموده‌اند. مرحوم قاضی نور الله از امام صادق علیه السلام نقل می‌کند: «قم کوفه کوچک است که سه تا از هشت در بهشت به قم باز می‌شوند و زنی از فرزندان من در قم از دنیا می‌رود که اسمش فاطمه دختر موسی علیه السلام است و به شفاعت او همه شیعیان من وارد بهشت می‌شوند».

*** کرامات شگفت‌انگیز:** گزارشات زیادی رسیده که حوایج و مشکلات و گرفتاری‌های تعداد زیادی از متوسلین به آن حضرت را بر طرف کرده‌اند و خود نشان از مقام والای معنوی آن حضرت می‌باشد.

*** جایگاه ایشان در نزد امام رضا علیه السلام:** اطلاق لقب معصومه در روایتی که از امام رضا علیه السلام نقل گردید و حدیث فضیلت زیارت ایشان که امام فرمودند: هر که فاطمه معصومه علیه السلام را زیارت کند بهشت برای او واجب می‌شود دلیل تابناکی بر بالا بودن مقام معنوی ایشان می‌باشد.

*** جایگاه ایشان در نزد امام کاظم علیه السلام:** بعد از

این که حضرت فاطمه معصومه علیه السلام پاسخ سؤالات مراجعین را می‌دادند امام کاظم علیه السلام این جمله را در نشان دادن عظمت شخصیت حضرت فاطمه

معصومه علیه السلام به کار بردند که: پدرش فدای او باد و این جمله نه تنها نشان از عظمت علمی و شایستگی ایشان در پاسخ‌گویی به مراجعین است بلکه نشان از پاکی و صداقت آن بزرگوار می‌باشد.

اسوه تقوا و شرافت: ایشان بانوی عبادت و نیایش و مظهر زهد و پرهیزکاری و اسوه تقوا و شرافت و از زنان کم نظیر تاریخ اسلام است. او ماه تابانی است که از برج امامت طلوع کرده؛ در پرتو ملکوت امامت تربیت یافته و یار وفادار مقام امامت بود، زیرا او دختر امام، خواهر امام و عمه امام است. اجداد معصومش ذوات مقدسی بودند که به مقام امامت آراسته و پرچمداران هدایت، اسوه‌های فضیلت و استوانه‌های ولایت و دیانت و پارسایی بودند.

بعد علمی: حضرت فاطمه معصومه علیه السلام از جمله بانوان گرانقدر و والام مقام جهان تشیع است که مقام

علمی والایی دارد. نقل شده که روزی جمعی از شیعیان، به قصد دیدار حضرت موسی بن جعفر علیه السلام و پرسیدن سؤال‌هایی از ایشان، به مدینه منوره مشرف شدند. چون امام کاظم علیه السلام در مسافرت بود، پرسش‌های خود را به حضرت فاطمه معصومه علیها السلام که در آن هنگام کودکی خردسال بیش نبودند، تحویل دادند. فردای آن روز برای بار دیگر به منزل امام رفتند، ولی هنوز امام از سفر برگشته بود. پس به ناچار، پرسش‌های خود را باز خواستند تا در مسافرت بعدی به خدمت امام برسند، غافل از این که حضرت فاطمه معصومه علیها السلام جواب پرسش‌ها را نگاشته بودند. وقتی پاسخ‌ها را ملاحظه کردند، بسیار خوشحال شدند و پس از سپاسگزاری فراوان، شهر مدینه را ترک گفتند، اتفاقاً در بین راه با امام کاظم علیه السلام مواجه شدند، و ماجرای خویش را باز گفتند، وقتی امام پاسخ

پرسش‌ها را مطالعه کردند، سه بار فرمود: پدرش فدایش باد.

هجرتی تاریخ‌ساز

در سال ۲۰۰ هجری در پی اصرار و تهدید مأمون، سفر تبعید گونه حضرت رضا علیه السلام به مرو انجام شد و آن حضرت بدون این که کسی از بستگان و اهل بیت خود را همراه ببرند راهی خراسان شدند. بعد از ورود حضرت رضا علیه السلام به مرو آن حضرت نامه‌ای را به وسیله یکی از غلامان خویش برای خواهرش فرستاد که با رسیدن نامه، بلافاصله حضرت فاطمه معصومه علیها السلام به شوق دیدار برادر و ادای رسالت زینبی و رساندن پیام ولایت به همراه پنج تن از برادرانش (فضل، جعفر، هادی، قاسم، زید) و تعدادی از برادرزادگان و کنیزان روانه خراسان شدند. و در هر شهر و محلی مورد

کتابخانه آستان مقدس قم
تاریخ: ۱۳۹۱/۱۲
شماره: ۱۵۶۰۴۰

استقبال مردم قرار می گرفتند. بدین صورت آن حضرت نیز همچون عمه بزرگوارشان حضرت زینب علیها السلام پیام مظلومیت و غربت برادر گرامیشان را به گوش مردم مؤمن و مسلمان می رساندند و مخالفت خود و اهل بیت را با حکومت حيله گر بنی عباس اظهار می کرد.

دوران بیماری:

هنگامی که موکب حضرت فاطمه معصومه علیها السلام به ساوه رسید، عده ای از مخالفان اهل بیت که از پشتیبانی مأموران حکومت برخوردار بودند سر راه را گرفته و با همراهان حضرت وارد جنگ شدند. در نتیجه تقریباً همه مردان کاروان به شهادت رسیدند، حتی بنا بر قولی در شهر ساوه حضرت فاطمه معصومه علیها السلام توسط یک زن مسموم شدند. این مطلب

با توجه به درگیری دشمنان اهل بیت با همراهان حضرت و شهادت عده ای از آن ها در «ساوه» و جو نامساعد آن شهر و حرکت ناگهانی آن بزرگوار در حال بیماری به سوی شهر قم، بعید به نظر نمی رسد. حضرت با این که بیمار شده بود، به علت احساس ناامنی در شهر ساوه، راهی شهر قم شدند، پرسیدند: از شهر ساوه تا قم چند فرسخ است؟ به ایشان عرض شد: ده فرسخ. حضرت فرمودند: مرا به شهر قم ببرید، زیرا از پدرم شنیدم که فرمود: شهر قم مرکز شیعیان ما است.

ورود به قم: بزرگان قم وقتی از این خبر مسرت بخش مطلع شدند، به استقبال آن حضرت شتافتند. ایشان در میان شور و احساسات مردم قم وارد شهر مقدس قم شدند. سپس شتر آن حضرت در جلو در منزل موسی بن خزرج زانو زد و افتخار میزبانی

حضرت نصیب او شد. و در منزل شخصی موسی بن خزرج نزول اجلال فرمود. آن بزرگوار هفده روز در شهر قم به سر برد و در این مدت مشغول عبادت و راز و نیاز با پروردگار متعال بود، خانه موسی بن خزرج در آن روز در جنوب غربی شهر قم بود و امروزه در محله «میدان میر» محلی است به نام «ستیه» که مسجد و مدرسه‌ای در اطراف آن بنا کرده‌اند و مرکز عبادت آن بانوی بزرگوار را «بیت النور» می‌نامند.

شهادت: سرانجام آن همه شوق و شور و شعف از اجلال نزول کوکب ولایت و توفیق زیارت بانویی از تبار فاطمه اطهر علیها السلام با افول نجمه آسمان عصمت و طهارت، مبدل به دنیایی از حزن و اندوه شد، و این غروب غم انگیز، عاشقان امامت و ولایت را در سوگ و عزا نشاند و قم را با ملکوت مدفن خویش سرچشمه جوشان فیض و برکت قرار داد.

سرانجام آن بانو در سن بیست و هشت سالگی، روز دهم ربیع الثانی سال ۲۰۱ هجری پیش از آن که دیدگان مبارکش به دیدار برادر روشن شود، در دیار غربت و با اندوه فراوان دیده از جهان فروبست و شیعیان را در ماتم خود به سوگ نشاند.

مراسم تدفین: مردم قم با تجلیل فراوان پیکر پاکش را بعد از این که غسل داده و کفن نمودند به سوی محل فعلی که در آن روز بیرون شهر و به نام باغ بابلان معروف بود تشییع نمودند ولی به هنگام دفن آن بزرگوار، به دلیل نبودن محرم، دچار مشکل شدند و سرانجام تصمیم گرفتند که پیرمردی به نام قادر این کار را انجام دهد، مردم منتظر آمدن آن پیر مرد صالح بودند که ناگهان دو سوار نقابدار را دیدند که از جانب قبله به سوی آنان می‌آیند، وقتی نزدیک جنازه رسیدند، پیاده شده و بر جنازه نماز خواندند و پس از

خواندن نماز یکی از آن دو وارد قبر شد و دیگری جسد پاک و مطهر آن حضرت را برداشت و به دست او داد تا در دل خاک نهان سازد و بدون این که با کسی تکلم نمایند، سوار شده و رفتند و کسی هم آن ها را نشناخت. بنا به گفته بعضی از علما به نظر می رسد که آن دو بزرگوار، دو حجت پروردگار امام رضا علیه السلام و امام جواد علیه السلام باشند چرا که معمولاً مراسم دفن بزرگان دین با حضور اولیاء الهی انجام می گرفت.

فضیلت زیارت

فرهنگ زیارت در مکتب تشیع از چنان اهمیتی برخوردار است که این سنت حسنه در طول تاریخ و در شرایط مختلف از رونق فراوانی بهره مند بوده و هست و علت آن را می توان در جایگاه والای پیامبر اعظم صلی الله علیه و آله و خاندان پاک ایشان در نزد شیعیان جستجو

نمود جایگاه والایی که باعث می شود تا خاک پای زائرین آن مراقد مطهر را سرمه چشمان خویش قرار دهیم تا شاید مورد توجه و شفاعت آن بزرگواران قرار بگیریم، مرقد حضرت فاطمه معصومه علیه السلام از جمله آن مکان های مقدسی است که زیارت آن به انسان اعتماد به نفس می بخشد و او را از غرق شدن در گرداب نومیدی باز می دارد و به تلاش بیشتر دعوت می کند.

زیارت مزار با صفای کریمه اهل بیت، سبب می شود تا شخص زائر، خود را نیازمند پروردگار ببیند، در برابر او خضوع کند، از مرکب غرور و تکبر که سرچشمه تمامی بدبختی ها و سیه روزی هاست فرود آید و حضرت فاطمه معصومه علیه السلام را واسطه درگاه پروردگار عالمیان قرار دهد. بر همین اساس است که برای زیارت آن حضرت، پاداش بسیار بزرگی وعده داده شده و آن، ورود به بهشت است. در این باره از

امام جواد علیه السلام نقل شده که فرمود: «هر کس عمه ام را در قم زیارت کند، بهشت از آن اوست». و امام صادق علیه السلام هم می‌فرمایند: «کسی که حضرت فاطمه معصومه علیها السلام را زیارت کند در حالی که آگاه و متوجه شأن و منزلت او باشد به بهشت می‌رود». باز در روایت دیگری از امام صادق علیه السلام نقل شده است که «آگاه باشید که حرم من و حرم فرزندان بعد از من قم است».

راز عدم ازدواج حضرت فاطمه معصومه علیها السلام

حضرت فاطمه معصومه علیها السلام و دیگر خواهران خویش بجز ام سلمه، هیچ کدام از آن‌ها ازدواج نکردند. احتمالات و نظریات مختلفی برای ازدواج نکردن آن حضرت بیان شده است که به بررسی و صحت و سقم هر یک از آن‌ها می‌پردازیم:

۱. **وصیت امام کاظم علیه السلام**: یکی از احتمالات که در واقع یکی از پاسخ‌ها به پرسش فوق است، این است که خود امام کاظم علیه السلام به دخترانش وصیت کرده تا ازدواج نکنند، ابن واضح یعقوبی طرفدار این نظریه است. سخن او در این باب چنین است: «موسی بن جعفر علیه السلام وصیت کرد که دخترانش شوهر نکنند و هیچ کس از آنان شوهر نکردند، مگر ام سلمه که در مصر به ازدواج قاسم بن محمد بن جعفر بن محمد در آمد و در این باره میان قاسم و خویشاوندانش جریان سختی پیش آمد؛ تا آن جا که قاسم قسم خورد که جامه از وی دور نکرده است و جز آن که عقد موقتی بسته شده برای محرمیت در مسیر رفتن به حج و منظوری نداشته است».

۲. **همتا نداشتن**: نظریه دوم این است که دختران حضرت موسی بن جعفر علیه السلام مخصوصاً فاطمه

معصومه علیها السلام از نظر کمال علمی و معنوی در حد بالایی قرار داشتند و کسی همسنگ و همسر آنها پیدا نمی‌شد و یکی از اموری که در ازدواج مورد توجه قرار می‌گیرد، هم کفو بودن است.

۳. **اختناق هارونی:** احتمال سوم آن است که اختناق هارون الرشید و وجود خفقان در آن دوران، چنان شدید بود که حتی کسی جرأت نداشت برای پرسیدن مسائل شرعی به در خانه امام کاظم علیه السلام مراجعه کند، تا چه رسد به این که به عنوان داماد آن حضرت رفت و آمد دائمی با خانواده امام داشته باشد، چرا که همین ارتباط نسبی زمینه‌ای را فراهم می‌ساخت تا هارون به اذیت و آزار او بپردازد. شیعیان در عصر خلافت هارون در تنگنا و فشار قرار داشتند و ارتباط امام کاظم علیه السلام کنتزل می‌شد و از طرفی زندانی شدن امام نیز، انگیزه خواستگاری از دختران آن

حضرت را کاهش می‌داد. بعد از شهادت امام وحشت بیشتری بر مردم حاکم شد و حضرت امام رضا علیه السلام نیز تحت نظر قرار گرفت. احتمال دوم و سوم را باید پذیرفت که به عقل و دیانت و مکانت والای اهل بیت نزدیکتر است.

مجاوران حرم

امامزادگان و بزرگان بسیاری وجود منور این بانوی با کرامت را همچون نگینی احاطه کرده‌اند قبر بانوان از این گروه، در داخل روضه حضرت فاطمه معصومه علیها السلام و آقایان در خارج از آن واقع شده است. اسامی بانوان مدفون در داخل روضه حضرت فاطمه معصومه علیها السلام به شرح ذیل می‌باشد:

۱. **زینب علیها السلام:** این بزرگوار را برخی دختر امام جواد علیه السلام دانسته‌اند. او بعد از وفات حضرت فاطمه

معصومه علیها السلام به قم آمد و گنبدی بر مزارش ساخت. از احوالات و زندگی دختر بزرگوار امام جواد علیه السلام اطلاع چندانی در دست نیست. حسن قمی در تاریخ قم که قدیمی ترین کتاب درباره قم می باشد به ورود، ساختن گنبد، وفات و دفن وی اشاره نموده است.

۲. ام محمد علیها السلام: در تاریخ قم از وی به عنوان دختر امام جواد نام برده شده است. مرحوم سید محسن امین در کتاب شریف اعیان الشیعه، حکایتی از وی نقل کرده که کمال فضل و دانش او را نمایان می سازد بنا بر نقل حسن قمی وی در حرم مطهر دفن شده است.

۳. میمونه علیها السلام: این بانوی محترمه دختر امام کاظم علیه السلام است. در کتاب المجدی، ارشاد مفید، و المستجد علامه حلی نامش را در میان دختران امام کاظم علیه السلام ثبت کرده اند. وی از جمله مدفونین در جوار

حضرت فاطمه معصومه علیها السلام می باشند. حسن قمی از او و دو خواهر دیگرش (زینت و ام محمد) به عنوان دختران امام جواد علیه السلام نام برده است.

۴. میمونه علیها السلام: ایشان، دختر موسی المبرقع بن محمد بن علی بن موسی بن جعفر است، و بعد از بریهه، وفات یافت. میمونه از زنان عفیف و پرهیزکار بود. او بنابر وصیتش بعد از وفات در بیرون بقعه مبارکه حضرت فاطمه معصومه علیها السلام دفن شد. و بر مزارش گنبدی مانند گنبد اول ساختند. بقعه متعلق به قبر وی در طرف شرق رودخانه و متصل به گنبد حضرت فاطمه معصومه علیها السلام است.

۵. ام اسحاق علیها السلام: از بانوان ممتاز شیعه شمرده می شود که نزد محمد بن موسی بن محمد بن علی بن موسی الرضا علیه السلام به خدمت اشتغال داشت. محمد بن موسی پس از پدر از نخستین کسانی است که از

کوفه به جوار حضرت فاطمه معصومه علیها السلام مهاجرت کرد. او که از سادات رضوی بود در سال ۲۵۶ ق در قم ساکن شد و در سال ۲۹۶ نیز وفات یافت. در فضیلت و عظمت اماسحاق همین بس که بعد از وفات در کنار حضرت فاطمه معصومه علیها السلام به خاک سپرده شد. حسن قمی آرامگاه او را متصل به قبر ام حبیب و در کنار قبر حضرت فاطمه علیها السلام می داند.

۶. ام قاسم علیها السلام: دختر علی کوکبی است و بعد از میمونه و ام حبیب وفات یافت. محل دفن وی بقعه دوم در حرم مطهر می باشد.

۷. ام احمد علیها السلام: دختر موسی مبرقع است که بعد از وفات در جوار حضرت فاطمه معصومه علیها السلام مدفون شد. برخی معتقد هستند وی همان ام محمد است. علاوه بر این امامزادگان که در حرم حضرت فاطمه معصومه علیها السلام مدفون گشته اند بسیاری از بزرگان

علم و عمل و عرفان در مسجد بالاسر حضرت فاطمه معصومه علیها السلام دفن گشته اند. که از جمله آنان برخی از مراجع معاصر می باشند.

باری، حضرت فاطمه معصومه علیها السلام درخنده ترین

الگو برای زنان مسلمان است او در پرتو بندگی خدا و

تعلیم و آموزش امامت به چنین آراستگی و مومنت

الهی نائل گشت.

امام صادق علیه السلام :

همانا برای خدا حرمی است و آن مکه است و برای رسول خدا صلی الله علیه و آله حرمی است و آن مدینه می باشد ، و همانا برای امیرالمؤمنین علیه السلام حرمی است و آن کوفه است ، و برای ما (اهل بیت) حرمی می باشد و آن سرزمین قم است و در آینده ای نزدیک زنی از فرزندان من به نام « فاطمه » در آنجا دفن می شود ، کسی که او را زیارت کند بهشت بر او واجب می شود .

(بحارالانوار ، ج ۲۰ ، ص ۱۲۴)

BP
۵۲/۲
/م۶
ب۲
۱۳۹۰
ن.۲
۱۵۶۰۴۰

آستانه مقدسه قم

انتشارات زائر

قم / میدان شهدا (چهارراه بیمارستان)

تلفن: ۷۷۴۲۵۱۹ - ۷۷۴۵۶۵۴ / تلفکس: ۷۷۴۵۶۵۱

پ.ت: ۳۵۹۷ - ۳۷۱۸۵

پست الکترونیک: Entesharat@masoumeh.com

